

opusdei.org

Komentář k evangeliu: „Celník a farizej“

Evangelium 30. neděle v
mezidobí (cyklus C) a komentář
k evangeliu.

25.10.2025

Evangelium (Lk 18, 9-14)

Některým lidem, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl Ježíš toto podobenství: „Dva lidé šli do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus a druhý celník. Farizeus se postavil a

modlil se v duchu takto: `Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci nebo i jako tamhleten celník. Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů.' Celník však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: `Bože, buď milostiv mně hříšnému.' Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Komentář

V podobenství o farizeovi a celníkovi, kteří jdou do chrámu, aby se modlili, nám Ježíš opět dává několik poučení o pokoře, nezbytné ctnosti pro jednání s Bohem a ostatními lidmi; je to také „nezbytná dispozice k obdržení nezaslouženého daru modlitby“, připomíná Katechismus katolické církve (č. 2559).

Kontrast mezi oběma postavami podobenství je pozoruhodný a podnětný, zejména proto, že podle tehdejšího veřejného mínění představoval farizej vzor ctnosti a vzdělanosti, zatímco samotné jméno celník bylo synonymem hříšníka (srov. např. Lk 5, 30) a celníci byli považováni za nečisté jen proto, že pracovali s pohany.

Ježíš představuje farizeje jako pyšného na sebe sama a s téměř komickými rysy: modlí se „stojící“ a v pozici více vpředu než celník; oslovuje Boha okázalým způsobem, vypočítává své četné zásluhy v tom, co udělal nad rámec předpisů, jako je půst; a žije v neustálém srovnávání s ostatními, které považuje za podřadné. Farizej věří, že se modlí, ale ve skutečnosti se omezuje na monolog „sám se sebou“, hledá osobní uspokojení a vylučuje se z Boží lásky.

Naopak celník zůstává opodál a sklání hlavu, protože se cítí nehodný oslovit svého Pána; při modlitbě se bije do prsou, jako by chtěl rozbít tvrdost svého srdce a vpustit do něj Boží odpuštění. Jak říká svatý Augustin, „ačkoli ho jeho svědomí vzdalovalo od Boha, jeho zbožnost ho k němu přibližovala“[1].

Ježíš popisuje aroganci farizeje tak výraznými slovy, že nikdo by se mu nechtěl podobat, ale spíše pokornému celníkovi. Nicméně v nás číhá podobná forma arogance, která se projevuje jemněji a může proniknout do našeho chování a způsobu modlitby. Svatý Jan Zlatoústý komentoval tyto verše takto: „Stejně jako pokora překonává tíhu hříchu a vychází ze sebe samé, aby dosáhla k Bohu, tak pýcha svou tíhou potápí spravedlnost. Proto, i když děláš mnoho dobrých skutků, pokud se domníváš, že se bez nich obejdeš, ztratíš plody své modlitby.“

Naopak, i když ve svém svědomí neseš tíhu tisíce vin, pokud věříš, že jsi nejmenší ze všech, budeš mít velkou důvěru v Boha“[2].

Ježíš říká, že celník se vrátil domů ospravedlněn, zatímco farizej nikoli. Tím poukazuje na plody, které přináší skutečný zbožný život: ospravedlnění, které by se v tomto podobenství dalo přeložit jako umění zalíbit se Bohu a které nespočívá tolik v tom, že se cítíme bezpečně a lépe, když přesně dodržujeme určité normy, ale spíše v tom, že před Bohem uznáváme svou ubohou situaci stvoření, která potřebují jeho milosrdenství a jsou povolána milovat druhé tak, jak je miluje Bůh.

Z podobenství získáváme jistý způsob, jak se vyhnout aroganci v našem zbožném životě: bude pokorný a Bohu milý, pokud nás vede k častým skutkům lítosti a k milování druhých. Bude arogantní a neplodný,

pokud nás vede k jistotě o našich záměrech a podněcuje nás k častým kritickým soudům nad ostatními. Papež František vysvětluje: „Nestačí se tedy ptát, kolik se modlíme, musíme se také ptát, jak se modlíme, nebo lépe řečeno, jaké je naše srdce: je důležité ho zkoumat, abychom mohli posoudit své myšlenky a city a vykořenit aroganci a pokrytectví“[3]. Abychom se vyhnuli tomuto zlu duše, zatímco se snažíme zlepšovat a dosáhnout autentického poznání sebe sama, může nám pomoci to, co napsal svatý Josemaría: „Není to nedostatek pokory, když uznáváš pokrok své duše. Tak můžeš děkovat Bohu. Nezapomínej, že jsi chudák, který nosí krásný oblek... vypůjčený“[4].

Pablo M. Edo

[1] Sv. Augustin, De verb. Dom. Serm. 36.

[2] Sv. Jan Zlatoústý, Serm. De fariseo et De publicano.

[3] Papež František, Audience, 1. června 2016.

[4] Sv. Josemaría, Cesta, č. 608.

Pablo M. Edo

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
komentar-k-evangeliu-celnik-a-farizej/](https://opusdei.org/cs-cz/article/komentar-k-evangeliu-celnik-a-farizej/)
(30.03.2026)